

SCI-CONF.COM.UA

SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF MODERN SOCIETY

**ABSTRACTS OF XI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JUNE 24-26, 2020**

**LIVERPOOL
2020**

SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF MODERN SOCIETY

Abstracts of XI International Scientific and Practical Conference
Liverpool, United Kingdom
24-26 June 2020

**Liverpool, United Kingdom
2020**

UDC 001.1

The 11th International scientific and practical conference “Scientific achievements of modern society” (June 24-26, 2020) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2020. 495 p.

ISBN 978-92-9472-193-8

The recommended citation for this publication is:

Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Scientific achievements of modern society. Abstracts of the 11th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. Liverpool, United Kingdom. 2020. Pp. 21-27. URL: <https://sci-conf.com.ua>.

Editor

Komarytskyy M.L.

Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring countries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: liverpool@sci-conf.com.ua

homepage: <https://sci-conf.com.ua>

©2020 Scientific Publishing Center “Sci-conf.com.ua” ®

©2020 Cognum Publishing House ®

©2020 Authors of the articles

TABLE OF CONTENTS

1.	<i>Anishchenko O., Takhtamysh I., Tarasyuk L.</i> NEW CONSTRUCTION DESIGN OF PALLET AND PELLET CARS.	10
2.	<i>Bazarova V.</i> UKRAINIAN LANGUAGE IS ONE OF THE ANCIENT LANGUAGES OF EASTERN EUROPE.	23
3.	<i>Bakasheva N. S.</i> GAMES IN TEACHING ENGLISH.	29
4.	<i>Bayramov E. E., Nabiyev A. A., Akbarova F. A.</i> THE STUDY OF THE INFLUENCE OF LENTIL FLOUR OF THE ARZU VARIETY ON OF THE CRUMB OF BREAD PREPARED FROM FLOUR OF THE WHEAT VARIETY AZAMATLI-95.	32
5.	<i>Doha M. H.</i> THE PHOENICIAN CIVILIZATION IN LEBANON.	39
6.	<i>Eminov A. M., Boymurodova M. T., Ruzmatov I., Vakkasov S., Abraev M.</i> DEVELOPMENT OF TECHNOLOGY FOR PRODUCING POROUS CERAMICS USING WASTE FROM THE COAL INDUSTRY.	42
7.	<i>Hlybovets A., Ivanov O.</i> MODERN APPROACH FOR BUILDING CONTINUOUS INTEGRATION AND CONTINUOUS DELIVERY SYSTEMS.	50
8.	<i>Ismaylov V. A., Hajieva N. A., Gamzaeva Ja. E.</i> THE MAIN DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF CONSUMER MARKET INFRASTRUCTURE IN THE REGIONS.	61
9.	<i>Kamilova I. A., Kobiljonova M.</i> HEREDITARY BURDEN OF PATIENTS WITH CERVICAL INTRAEPITHELIAL NEOPLASIA IN THE FEMALE POPULATION.	70
10.	<i>Kharchenko V. V.</i> ATMOSPHERE RESEARCH METHODS OF THE EU COUNTRIES AND ECOSYSTEM VALUE OF THE ATMOSPHERE.	76
11.	<i>Kulinchenko H. V., Zborshchyk O. P., Leliukh O. M.</i> IDENTIFICATION OF DETANDER-GENERATOR UNIT PARAMETERS.	83
12.	<i>Kurdybakha O. M.</i> PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT TECHNIQUES IN SPORTS ACTIVITIES.	89

13.	<i>Kvasykova H. S.</i> EXPERIENCE IN APPLYING INNOVATE TECHNOLOGIES IN PHYSICS CLASSES FOR EXAMPLE COLLEGE OF ODESSA STATE ACADEMY OF TECHNICAL REGULATION AND QUALITY IN UKRAINE.	92
14.	<i>Lukianets V. S.</i> THE ORIGIN AND EVOLUTION OF THE COMPETITION LAW IN EUROPE.	101
15.	<i>Pospelova G., Kovalenko N., Barabolia O.</i> MODERN BIOPREPARATIONS IN SOYBEAN GROWING TECHNOLOGY.	110
16.	<i>Suyunova H. A.</i> WAYS OF INTEGRATIVE TEACHING IN SECONDARY SCHOOL.	115
17.	<i>Shevchenko Yu.</i> TO THE ISSUE OF DEVELOPING LEARNERS AUTONOMY IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING.	120
18.	<i>Shcherbakova I. N., Tymoshenko A. S.</i> SELF-ESTEEM PECULIARITIES OF CHILDREN WITH STUTTERING.	124
19.	<i>Sydorchuk L. P., Semianiv M. M., Babaliuk O. A., Popovych D. V.</i> THE INFLUENCE OF MINERAL METHABOLISM AND 25-HYDROXYVITAMIN D ON THE RISK OF ESSENTIAL HYPERTENSION.	128
20.	<i>Tsykhanovska I., Tovma L., Hrachova I., Vasylchenko R.</i> OPTIMIZATION OF FOAMING PARAMETERS OF THE WHIPPED MASS WITH “MAGNETOFOOD” FOOD ADDITIVE USING.	134
21.	<i>Todoriko L. D., Krutko V. S., Shevchenko O. S., Shevchenko R. S., Poteiko P. I., Semianiv I.</i> WEGENER'S GRANULOMATOSIS AND PREGNANCY.	144
22.	<i>Ulychnyj I. L.</i> FEELING GUILTY AS AN INDICATOR OF MORAL DEVELOPMENT OF A PERSONALITY.	154
23.	<i>Yevstihnieiev I. V.</i> SOME ASPECTS OF DIFFERENTIAL DIAGNOSIS OF DISEASES WITH PULMONARY DISSEMINATION SYNDROME.	158
24.	<i>Zavrazhnaya O., Saltykova A., Balaban Ya.</i> THE MODEL DEVELOPMENT OF FORMATION METHODS OF SENIOR SCHOOL STUDENTS’ SUBJECT COMPETENCE IN BLENDED LEARNING OF PHYSICS.	163
25.	<i>Zhovkva O. I.</i> ARCHITECTURE OF CULTURAL CENTERS.	167

26. *Zulfixarov I. M., Anvarjonova Moxinurxon Ozodbek daughter* 174
LEARNING MATHEMATICS IS IMPORTANT FOR THE LIFE OF EVERY PROFESSION.
27. *Бекмирзаев Д. А., Мансурова Н. Ш., Жалолов А. К., Худайбердиев Низомиддин Тожирахмад ўгли* 182
ПРОДОЛЬНЫЕ КОЛЕБАНИЯ ПРЯМОЛИНЕЙНЫХ ПОДЗЕМНЫХ ТРУБОПРОВОДОВ ПРИ СЕЙСМИЧЕСКИХ ВОЗДЕЙСТВИЯХ.
28. *Бересток К., Шаблюстий В.* 188
ПРОБЛЕМАТИКА НЕОБЕРЕЖНОЇ ФОРМИ ВІНИ.
29. *Білик О. А., Кочубей-Литвиненко О. В., Бондаренко Ю. В.* 193
ВПЛИВ ТЕМПЕРАТУРИ ЦЕНТРУ М'ЯКУШКИ ПРИ ПАКУВАННІ НА ЯКІСТЬ БАТОНУ ПРИ ЙОГО ЗБЕРІГАННІ.
30. *Буга В. В., Сердечный А. Б.* 200
РАЗМЕР ИМЕЕТ ЗНАЧЕНИЕ? ОБЩЕМИРОВАЯ ПРАКТИКА СОСЕДСТВА МАЛЕНЬКИХ ГОСУДАРСТВ С БОЛЕЕ КРУПНЫМИ И ВЛИЯТЕЛЬНЫМИ.
31. *Вакалюк Т. А., Болотіна В. В., Байлюк Є. М., Покотило О. А., Генвальдт А. С.* 206
АНАЛІЗ НАЯВНИХ WEB-ОРІЄНТОВАНИХ СИСТЕМ FREELANCE БІРЖИ.
32. *Гейченко К. І., Маринич А. М.* 213
НАВЧАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ В СИСТЕМІ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН.
33. *Данко Д. В.* 223
ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ЛІКАРЕНЬ ІНТЕНСИВНОГО ЛІКУВАННЯ В ГІРСЬКІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ЗОНІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ГОСПІТАЛЬНИХ ОКРУГІВ.
34. *Денисюк С. П., Шуакрия Абдельджалиль* 226
ОЦЕНКА УРОВНЕЙ ОПТИМАЛЬНОСТИ ПОТРЕБЛЕНИЯ ЭНЕРГИИ В ЛОКАЛЬНЫХ СИСТЕМАХ ЭЛЕКТРОСНАБЖЕНИЯ.
35. *Дзюбова В. О., Давидов П. Г.* 235
ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЯКІСНЕ НАДАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ПОСЛУГ.
36. *Долганина В. В., Циптаури Т. А.* 245
ТЕОРЕТИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ УСЛОВИЙ ФОРМИРОВАНИЯ БЛАГОПРИЯТНОГО СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО КЛИМАТА ВО ВРЕМЕННОМ УЧЕНИЧЕСКОМ КОЛЛЕКТИВЕ ПОДРОСТКОВ.
37. *Домнічев М. В., Нестеренко О. В., Близнюкова О. Ю., Мостова О. С.* 254
«ПСИХОЛОГІЯ БЕЗПЕКИ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ ЛЮДИНИ ДО ДІЙ ПІД ЧАС ПОЖЕЖІ».

УДК 37.015.31:316.36.

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ СЕКСУАЛЬНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ В ПРОВІДНИХ АНГЛОМОВНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Кравець Володимир Петрович

доктор педагогічних наук, професор

Кравець Світлана Володимирівна

кандидат філософських наук, доцент

Тернопільський національний педагогічний

університет ім. В. Гнатюка

Анотація. В статті проаналізовано сукупність чинників і наслідків інформаційної фази постіндустріального розвитку в плані зміщення ціннісних орієнтацій і зокрема сексуальних цінностей. Розглянуто соціально-педагогічні причини актуальності сексуальної соціалізації учнівської молоді в англomовних країнах світу. Виходячи з децентралізованої адміністративної системи США, Канади, Австралії та Великої Британії, продемонстровано відсутність обов'язкових стандартів і програм сексуальної соціалізації, виділено критерії її успішності. Виокремлено різні підходи до змісту, форм і технологій сексуальної освіти, а саме абстентивний, інтегрований, відповідальний, всебічний та радикальний. Виділено ключову проблему у розробці змісту сексуальної освіти – співвідношення вивчення питань сексуальності та ідеї сексуального утримання.

Ключові слова: сексуальна соціалізація, сексуальна освіта, сексуальність, контрацепція, гендер, підліткова вагітність, секстинг.

В кінці ХХ – на початку ХХІ століття суспільство увійшло в свою наступну фазу постіндустріального розвитку – інформаційну: з'являються комп'ютер, мобільний телефон, інтернет, соціальні мережі тощо. Феміністський рух, демографічні проблеми, лібералізація статевої моралі, зменшення страху перед

небажаною вагітністю і венеричними хворобами, емансипація жіночої сексуальності, масовий відхід населення від традиційних релігійних цінностей сприяли зміщенню системи цінностей людини, які, без сумніву, вплинули на сексуальну соціалізацію: легалізація одностатевого кохання, пропаганда одностатевих сімей; реабілітація і нормалізація нерепродуктивної сексуальності; поширення руху чайлдфрі (англ. child-free – вільні від дітей); статеве знеособлення дитини, поряд з традиційними чоловічою та жіночою статями з'являється третя – невизначена стать; тощо.

Все вищезазначене призвело до серйозних соціальних наслідків. Так, наприклад, у кінці ХХ – на початку ХХІ століття у Великій Британії високою залишалася народжуваність серед дівчат 15–19 років (30 на 1000). Рівень підліткової вагітності в Об'єднаному Королівстві найвищий у західній Європі. Матір'ю кожної десятої дитини, народженої в Англії є підліток [1]. Дослідження Н.Левчик також виявило, що 70% жінок, які народили, будучи підлітками, зазнали насильства вдома по відношенню до них. Обстеження, проведене недільною британською газетою «The Observer» в 2006 р, показало, що Великобританія демонструє високий рівень захворюваності ЗПСШ: один з дев'яти сексуально активних підлітків страждає хламідійною інфекцією, а 790 000 підлітків мають венеричні захворювання.

Аналогічна картина і в Сполучених Штатах Америки. У 2002 році в США відзначено 53 підліткових пологів на 1000 жінок у віці 15-19 років, найвище серед розвинених країн. Результати останніх наукових досліджень фахівців американського Інституту імені Алана Гутмахера доводять, що 13% американських підлітків розпочинають статеве життя до 15 років. Вже у 19 років відповідний досвід є у семи з десяти із них. Середній вік сексуального „дебюту” молоді в США становить 16,6 років для юнаків та 17,4 років - для дівчат [2].

Опустився середній вік сексуального дебюту і в Канаді (сьогодні він становить 14,5 років). Близько 6% 16-річних дівчат вже пройшли через вагітність. Практично половина респондентів не використовували засобів захисту під час

сексуального спілкування. Серед 16-річних дівчат, які зустрічаються з партнером протягом останніх 12 місяців, приблизно кожна десята дівчина відчувала сексуальне насильство, кожна п'ята - фізичне насильство, а кожна третя - психологічне насильство. Серед 16-річних хлопчиків чотири з сотні здійснювали сексуальне насильство, кожен десятий - фізичне насильство, а кожен п'ятий переживав емоційне насильство. На даний момент австралійські підлітки у віці від 15 до 19 років мають 3,9 абортів на 1000 чоловік, а 90% австралійських чоловіків і 95% жінок повідомили, що не використовували засоби контрацепції при першому статевому контакті.

Аналізуючи досвід сексуальної соціалізації в англomовних країнах, варто дати собі звіт – чому ми повинні це робити? Тому що процеси, з якими ми стикнулись в Україні сьогодні, мають глобальний характер, але в цих країнах вони проявились значно раніше і тому краще вивчені, що дає змогу говорити не лише про причини відповідних явищ, але й про можливі довготривалі наслідки.

Сексуальна соціалізація в розглянутих нами англomовних країнах (Австралія, Канада, США, Велика Британія) проводиться у загальноосвітніх закладах через розроблені державні чи регіональні програми. Основна мета таких програм, зазначає Л. Яворська, засвоєння сукупності теоретичних знань про шлюб та інтимні взаємини з подальшим формуванням практичних умінь і навичок їх застосування [2]. Оскільки у переважній більшості англomовних країн світу має місце децентралізована адміністративна система (Канада, США, Велика Британія, Австралія), тому не існує національних стандартів або загальноприйнятих навчальних програм, тобто дозування, зміст і філософська спрямованість викладання суттєво варіюються в різних адміністративних утвореннях(штатах, провінціях).

Сьогодні в США лише 21 штат і округ Колумбія мають обов'язкові навчальні плани. На противагу цьому, 26 штатів мають закони, які вимагають підкреслення утримання. Існують штати, які за підходом до сексуальної освіти близькі до європейських флагманів – Нідерландів, Данії, Швеції. Зокрема, це штати Іллінойс і Флорида, які запровадили сексуальну освіту в початкову

школу. Наприклад, в школах Чикаго щороку на сексуальну освіту дітей до четвертого класу включно виділяється 5 годин на рік, а в старших (з п'ятого по дванадцятий) – 10 годин.

Так само в Канаді, де має місце децентралізована територіальна відповідальність, ступінь і якість освіти сексуального здоров'я в школах можуть відрізнятися від провінції до провінції, від шкільної ради до шкільної ради, від школи до школи і від класу до класу. Наприклад, у провінціях Манітоба, Альберта і Квебек діти в дитячому садку повинні знати назви всіх частин тіла, а ось в Нью-Брансвіку, це не згадується до 6 класу. Хоча сексуальна орієнтація вивчається в Саскачевані та Новій Шотландії в 3-му класі, школярі, які живуть у Ньюфаундленді та Лабрадорі, обговорять цю тему не раніше дев'ятого класу.

Вивчення американського і австралійського досвіду показало, що сексуальна освіта школярів не призводить до підвищення сексуальної активності, ризикованої сексуальної поведінки або венеричних захворювань. Навпаки, вона сприяє відтягуванню моменту настання статевої активності; зменшенню кількості незахищених статевих контактів; виробленню навичок використання контрацептивних засобів. Нами встановлено, що програми сексуальної освіти повинні бути адаптовані до конкретних потреб і реалій відповідної країни, бути гендерно-орієнтованими і дотримуватися диференційованого підходу, оскільки в багатьох країнах численну групу населення становлять іммігранти зі своїми, відмінними від приймаючої країни, культурними та релігійними традиціями.

Британські освітні програми часто зосереджуються на біологічних і фізичних аспектах сексу і сексуальності і недостатньо розглядають соціальні аспекти. Саме тому останнім часом програми статевого виховання все частіше почали переслідувати такі цілі, як набуття навичок для прийняття рішень, міжстатеве спілкування, особисті відносини, виховання дітей і стратегії подолання конфліктних ситуацій.

Вивчаючи постановку сексуальної соціалізації школярів Великої Британії, П. Мередіч виділяє принципи, дотримання яких обов'язкове: вся інформація,

отримана дітьми з питань сексу повинна даватися виключно в контексті шлюбу та сім'ї; учителі не повинні вчити, дискутувати і знайомити учнів з друкованими матеріалами, що є незаконними і протиприродними в сексуальній практиці; речі, які є непристойними в очах громадськості не можуть бути використані в ролі наочних посібників учнями; вулична термінологія не повинна вживатися на уроках, мова вчителя повинна відповідати мові науки; обговорення, навчання та інструкції з використання контрацептивів повинні проходити в контексті сім'ї та шлюбу; будь-які порнографічні та непристойні книги та інші друковані видання, фільми, слайди відеокасети повинні бути виключені з навчання [3].

Аналіз сексуальної освіти в англomовних країнах світу дає підстави виокремити різні підходи до її змісту, форм і технологій:

1. Абстентивне статеве виховання, що базується на утриманні від сексуальних стосунків до шлюбу, як єдиному варіанті вирішення статевих проблем. Такий консервативний підхід спостерігався в багатьох штатах США, де відповідні програми були об'єднані під єдиною назвою Title X («Відкладем секс на пізніше», «Як зменшити ризик», «Уміння і навички на все життя»).
2. Поєднання абстентивного з проконтрацептивним підходом. Висувається аргумент, що навчання прийомам контрацепції не зашкодить тим, хто утримується від сексуальних стосунків, але допоможе сексуально активним. Такі програми в Австралії часто називають програмами "інтегрованої сексуальної освіти".
3. Для третьої форми проведення статевого виховання школярів властивий підхід, заснований на вихованні характеру, який намагається піднести особисту та соціальну відповідальність. Тут основний акцент зроблений на формуванні вміння контролювати сексуальні бажання, переконанні, що збереження своєї сексуальності для шлюбу – моральна цінність (американська програма «Кращі друзі»). Канадські дослідники розробили таку навчальну програму сексуальної освіти, яка: концентрується на зменшенні шкоди та запобіганні незапланованим вагітностям, захворюванням, сексуальному насильству; сприяє формуванню

практичних навичок спілкування, вміння відмовляти в чомусь; знайомить школярів з термінологією сексуальної педагогіки; чутлива до культури, етнічності, расової ідентичності, віри, здібностей, статі та орієнтації школярів; поважає право дитини на конфіденційність.

4. Четверта форма організації статевого виховання в країнах світу (Велика Британія, низка штатів США, окремі провінції в Австралії) - так зване всебічне статеве виховання, яке розширює рамки попереднього підходу і базується на позитивному ставленні до сексуальної поведінки, врівноваженій інформації про потенційні небезпеки і шкідливі наслідки цієї поведінки. В цьому підході акцент ставиться на формуванні сексуальних цінностей молоді людини. Програми цього напрямку у США мають назву Title V («Повага протилежної статі»), «Шлях до успіху», «Вибираємо краще», «Кохання і життя» тощо).

Разом з тим, часто говорять про обмежувальну сексуальну ідеологію, яка передбачає, що сексуальна поведінка повинна обмежуватися прокреативним гетеросексуальним спілкуванням у шлюбі. Наприклад, в Канаді історично програма сексуальної освіти в основному зосереджена на профілактиці небажаної вагітності та інфекцій, що передаються статевим шляхом.

Канадські педагоги натомість диференціюють поняття «сексуальна освіта» та «освіта сексуального здоров'я». Це викликано тим, що, по-перше, сексуальна освіта неналежним чином зосереджується на сексуальності, як засобі отримання задоволень, і ненавмисно провокує сексуальну активність, а по-друге, термін «освіта сексуального здоров'я» акцентує увагу на аспектах сексуальності, пов'язаних зі здоров'ям. Канадські рекомендації з освіти про сексуальне здоров'я включають розуміння змін у розвитку (наприклад, пубертатного періоду), розвиток комунікативних навичок, встановлення особистих обмежень розвиток медіаграмотності, складність подолання стереотипів, профілактика ЗПСШ / ВІЛ, ефективні методи контрацепції, інформацію про сексуальне насильство / примус, сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність тощо.

5. Найбільш радикальний підхід статевого виховання базується на думці про домінантне значення сексуальної соціалізації. Прихильники цієї тенденції в зміст статевого виховання включають: інформацію про різні способи статевих контактів, відомості про зачаття, протизаплідні засоби, аборти, венеричні захворювання. Подібна спроба запровадження радикальної програми сексуальної освіти була зроблена в канадській провінції Онтаріо у 2015 році. В освітньому відомстві провінції вважали, що навчальний план до цього часу ігнорував той факт, що діти та молодь не тільки більш уразливі до сексуальних нападів і домагань, експлуатації та зловживань, але й уразливі щодо медіа-ресурсів, де через інтернет і соціальні мережі розповсюджується неякісна інформація щодо сексуальності, яка часом межує з кіберзлочинністю.

Помірковано-радикальну програму сексуальної освіти випробували і в Австралії через ресурси Австралійської коаліції “Безпечні школи”, які допомагають створювати більш безпечні та інклюзивні шкільні умови (коаліція Safe Schools Australia, 2017). Програми орієнтовані на зменшення знущань, гомофобної та трансфобної поведінки та інтерсексуальних упереджень у школах. В австралійському суспільстві на початку ХХІ століття поступово відійшли від ставлення до гетеросексуальності як єдиної норми сексуальності і відкрили шлях для різноманітних сексуальних орієнтацій. Тому в нових програмах сексуальної освіти дотримуються принципів рівності та збалансованості поглядів на статеve та гендерне різноманіття. Програма безпечних шкіл була розроблена і спочатку впроваджена в штаті Вікторія, а пізніше розроблена для всіх штатів і територій [4].

Разом з тим, американські педагоги виступають проти радикалізованої версії сексуальної освіти, оскільки вона не є найкращим варіантом для дітей, бо: підвищує ризик аномальної сексуальної поведінки, доводячи її безпечність; робить акцент на сексуальному задоволенні; заохочує дітей до сексуальних експериментів з особами власної або протилежної статі; пропагує гомосексуалізм; підбурює дітей виступати за свої «сексуальні права» у законах і політиці.

Таким чином, ключовою проблемою у розробці змісту статевого виховання продовжує залишатися, передовсім, визначення співвідношення вивчення питань сексуальності та ідеї навчання утриманню від дошлюбних статевих контактів. Принагідно варто зазначити, що програми статевого виховання початку ХХІ століття докорінно відрізняються від попередніх програм, де статеві стосунки розглядались як можливі лише в умовах законного шлюбу.

В англomовних країнах існує думка, що статеве виховання неможливе без його гендерної складової. Гендерне виховання школярів-підлітків Великої Британії і Австралії реалізується не лише через навчально-виховні установи, але й через скаутську організацію, Асоціацію герл-гайдів, Асоціацію молодих християн, Національну асоціацію молодих фермерів та інші. Вони надають можливість активізувати та виявити потенціал статево-рольової ідентифікації школярів. Важливими формами із гендерного виховання у згаданих вище організаціях є заняття, табори, довготривалі навчальні програми, система відзнак, випробувань, розрядів, що сприяють гендерній соціалізації вихованців.

Важливим аспектом зарубіжних програм статевого виховання молоді є проблема підліткової вагітності. Школярів знайомлять зі соціальними, економічними та фізіологічними наслідками підліткової вагітності. При цьому проводиться велика робота проти абортивної практики. Вивчення статистики розкриває перед учнями всю повноту та драматичність проблеми підліткової вагітності в тій чи іншій країні. Л. Яворська наводить в своїй статті приклад, як в американських закладах освіти школярі одягають „жилет емпатії”, що дає змогу відчувати стан вагітної жінки; створюють мікроситуації з догляду за немовлятами; з’ясовуються інші обов’язки з догляду та виховання дітей різного віку. Детально обговорюється питання відповідальності як жінки, так і чоловіка за народження та виховання дитини [5, с. 10-11].

Значна увага в статевому вихованні зарубіжжя приділяється проблемі сексуальної орієнтації, зокрема гомосексуальності. У західних країнах більшість людей або вважають гомосексуалізм нормальним явищем, або роблять вигляд, що сприймають таке явище. У окремих штатах США діти

сміливо вибирають сексуальну орієнтацію, а хто цього не зробив, можуть визначитися пізніше – в країнах введена третя стаття – ”невизначена”, це можливість вибрати стаття за бажанням до настання 18 років. "Думаючи про тих, кому протягом багатьох років доводилося жити з документами, які не відповідають їх баченню, я можу тільки уявити, яке це було для них випробування, яка біль. Тому поправка 954 так важлива", - заявив мер Нью-Йорка Білл де Блазіо [6]. Звісно, остання позиція є несприйнятною для української ментальності, а отже для пропаганди в закладах освіти.

У Великій Британії всі діти і підлітки користуються правом на особливий захист від усіх форм експлуатації, що включає в себе захист від сексуальної експлуатації, дитячої проституції та всіх форм сексуального насилля і домагання, у тому числі примусу дитини до будь-якої сексуальної активності або сексуальної практики і використання дітей в порнографії та порнографічних матеріалах [7, с. 15]. Сьогодні у Великій Британії, як і в інших досліджуваних країнах, існує необхідність більшої уваги до безпеки навколо обміну цифровими порнографічними зображеннями між учнями - з необхідними обговореннями щодо впливу “секстингу” на молодь. У секстинзі ключовим питанням є згода суб’єкта отримувати еротичні, тим більше порнографічні зображення. Діти повинні знати про різні вікові обмеження, пов'язані з різними сексуальними діями. Науковці встановили, що молоді люди починають сьогодні секстингувати в молодшому віці, ніж раніше. Таким чином, діти повинні мати можливість ідентифікувати потенційно шкідливу сексуальну поведінку, включаючи секстинг, з юного віку. Наприклад, у Великій Британії вік сексуальної згоди становить 16 років, тоді як вік, на який можна легально відправити оголене зображення - 18 років. До речі, значна частина секстингу серед молоді відбувається в рамках відносин або як інструмент флірту. Ось чому школярам слід знати, що означає згода і як вона виглядає у відносинах молоді. Розуміння цього допоможе розрізнити “дослідницьку” та “експлуатаційну” поведінку в стосунках між молодими людьми.

Особливо актуальним є запозичення багатогранного зарубіжного досвіду щодо

організації *співпраці школи з батьками* в питаннях виховання майбутнього сім'янина, залучення батьків до навчально-виховного процесу. На нашу думку, в українських школах варто запроваджувати такі її форми, як телефонні контакти вчителів із батьками; індивідуальне обговорення з батьками гендерних проблем; спільні бесіди учителів, батьків та учнів; «круглі столи»; залучення батьків до реалізації шкільних проєктів, організації свят, позашкільних заходів.

У США, Великій Британії та інших англомовних країнах вже давно проведені широкомасштабні дослідження результатів впровадження різних методик сексуальної соціалізації, в тому числі в школах. Необхідно запозичувати в англомовних країнах світу міждисциплінарний, мультикультурний підхід до створення навчальних програм сексуальної соціалізації. Сьогодні інтеграція проблем сексуальної освіти в навчальні програми інших дисциплін дає найоптимальніші результати соціалізації учнівської молоді. Нагромадився величезний досвід сексуальної соціалізації, причому в низці випадків окремі програми не дали позитивного результату. Не використати ці висновки було б, принаймні, нераціонально, а якщо точніше, злочинно. Поєднання недостатньої інформованості, наукового неуттва і політичної ангажованості створює передумови до формування неправильної соціальної політики і стратегії виховання, що тягне за собою серйозні наслідки.

Підводячи підсумок вивченню сучасних практик сексуальної соціалізації, варто зазначити наступне:

- не дивлячись на те, що на Заході статеве виховання в школі, зазвичай, орієнтоване на різноманітні проблеми (незаплановані вагітності та захворювання, що передаються статевим шляхом – ЗПСШ, сексуальна експлуатація дітей, дочасний початок статевого життя) та шляхи їх уникнення, варто перейняти змістове наповнення та організаційні форми сексуальної освіти. Обмежувальна сексуальна ідеологія передбачає, що сексуальна поведінка повинна обмежуватися прокреативним гетеросексуальним спілкуванням у шлюбі;

- в англomовних країнах добиваються, щоб процес сексуальної освіти не лише інформував, але й формував, розвивав школярів, викликав адекватні реакції. Крім того, сексуальна освіта повинна починатися з формування принципово позитивного ставлення до сексуальності та сексуального здоров'я, а не покладатися на стримування, лякати ризиками. Тобто, на зміну негативному, має прийти більш позитивний підхід, який є не тільки більш ефективним, але й більш реалістичним;

- подібність, навіть аналогічність проблеми сексуальної соціалізації у США, Великій Британії, Канаді, Австралії актуалізує її дослідження в Україні, представляє науковий та практичний інтерес, оскільки методи її вирішення і досягнення результатів значною мірою залежать від економічних, соціально-політичних і культурних умов.

Разом з тим, слід проявляти обережність у порівнянні даних з окремих країн, захоплюючись дублюванням чужого досвіду, механічним перенесенням його на національний ґрунт.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Левчик Н. С. Підготовка учнівської молоді до виконання батьківських обов'язків у США та Великій Британії: дис. канд. пед. наук : 13.00.07. Тернопіль, 2010. – 180 с.
2. Яворська Л. Підготовка молоді до сімейного життя в США//Статева соціалізація та підготовка учнівської молоді до сімейного життя у педагогіці та шкільній практиці зарубіжних країн. Тернопіль: ТзОВ “Видавництво Астон, 2009. 206 с.
3. Meredith P. Sex Education. London, 1989, 107 p.
4. Брюс Сміт, Кетрін Хантер, Мішель Маквель, Меггі Уолтер і Деріл Хігінс. Освіта для сімейного життя в Австралії// Robila M., Taylor A.C. Global Perspectives on Family Life Education. Springer, 2018. P. 93-113.

5. Brindis C., Pagliaro S., Davis L. Protection as Prevention: Contraception for Sexually Active Teens. Washington: National Campaign to Prevent Teen Pregnancy, 2000. 35p.
6. Мер Нью-Йорка схвалив введення третьої статі в документах//URL: <https://www.rbc.ua/ukr/news/mer-nyu-yorka-odobril-vvedenie-tretego-pola-1539179981.html>.
7. IPPF. Framework for comprehensive sexuality education. London, 2006 [Електронний ресурс].